

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
 Velja za vse leto \$4.00
 Za pol leta \$2.50

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
 in the United States
 Issued Every Day Except Sundays
 and Legal Holidays
 75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: 4687 CORTLANDT.
 NO. 246. — ŠTEV. 246. NEW YORK, MONDAY, OCTOBER 20, 1919. — PONDELJEK, 21. OKTOBRA, 1919. VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII.

OBLEGANJE PETROGRADA

PROTIBOLJŠEVIŠKE ČETE, KATERIM POVELJUJE GENERAL JUDENIČ, SO PRIČELE OBLEGATI PETROGRAD. — KRONŠTADT NI ŠE PADEL, A BO PADEL VSAK ČAS — NEMCI V RIGI. — UPORABILI SO STRUPENI PLIN TER UMORILI VEČJE ŠTEVILO CIVILISTOV.

London, Anglija, 18. oktobra. — (Ass. Press.) — Petrograd je bil danes zvečer tako tesno obkoljen od protiboljševiških čet, da so vojaški izvedenci menja, da more le kak čudež rešiti boljševeke, ki so v velikih stiskah.

Nek časopis je že priobčil vest, da je stopila kavalarija generala Judeniča v glavno mesto Rusije. Vsa ta poročila prihajajo iz skandinavskih virov ter izjavljajo, da so stopile čete ruske severozapadne armade v Petrograd. Nek list v Štokholmu pravi, da je potrjeno poročilo o prihodu protiboljševiške kavalarije v Petrograd.

Oficijelnega potrdila te vesti ni mogoče dobiti. Nadaljno poročilo izjavlja, da je zavezal general Judenič Krasno Selo in Gačino, katera kraja ležita 25 milj južno od Petrograda. V Gačini je sprejel deputacijo delavcev iz Petrograda, ki ga je naprosila, naj ne obstreljuje mesta ni ki je obljubila, da se bo postavilo vse delavstvo na stran protiboljševiških čet, če ne bo general Judenič obstreljeval mesta.

Brezlična brzojavka, katero je poslala v petek brezlična postaja v Carskojem selu, je ugotavljala, da bo delo postaje za nekaj časa prekinjeno radi potrebnih poprav in da bo delo postaje prevzela bolj ševiška postaja v Moskvi.

Dejstvo, da so boljševeki še v petek pošiljali svoje brezlične brzojave iz Carskega sela, kaže, da so bile prenašane številne vesti ki so javljale, da je Petrograd zavzet.

Angleške oblasti niso oficijelno potrdile vesti, da je Kronštadt padel, čeprav je vojni urad ugotovil, da so prišli Estonci, ki pomagajo Judeniču, v petek na razdaljo štirih milj od Krasne Gorke, ki leži nasproti Kronštadu. S tem je prišel Kronštadt v nevaren položaj ter bi bila trdnjava z zavzetjem Petrograda čisto odrezana.

Zaeno s temi poročili je prišlo tudi kislo obvestilo Leona Troekkega, boljševiškega vojnega ministra, ki pravi o protiboljševiških četah, da so "kup buržuazijskih psov, ki napadajo telo sovjetne Rusije."

Obenem je rekel, da Petrograd ne bo padel. Medtem časom pa je na jugu armada generala Denikina hitela od uspeha do uspeha. Naletela je na močan odpor v pokrajinah Orel, kjer se vrše še sedaj ostri boji.

V središču napredujoče črte so potisnile protiboljševiške čete v četrtke naprej za štiri milje do točke, ki leži osemdeset milj južno od Petrograda.

Estonke čete se dosedaj niso vdeležile obrambe Rige, čeprav pomagala njih artilerija v boju proti Nemcem.

General Judenič, poveljnik ruske severozapadne armade, je poslal s svoje fronte dva topova Leonom na pomoč. Pomoč anglo-francoske mornarice je obstajala v močnem artilerijskem ognju in izkrcanju številnih zalog živih.

Nemci so imeli velike izgube. Zavezniške misije se še vedno muče v Rigi.

Nemška obstreljevanje z močno eksplozivnimi granatami ter dušljivimi plini je imelo za posledico veliko smrtnih slučajev v mestu ter uničenje številnih hiš.

Pri letskih oblastih se oglašava veliko prostovoljcev za sprejem v armado, in navdušenje med prebivalstvom je nepopisno. Fronto od Rige pa do boljševiške črte v bližini Dvinska držo izključno letske čete.

Usmrčenih je bilo veliko izdajalcev, ki so vodili ogenj nemške artilerije s pomočjo svetlobnih signalov iz središča mesta.

London, Anglija, 18. oktobra. — Leon Trocki, boljševiški vojni minister, je izdal naslednji opis položaja v baltičkih provincah: — Tolpa buržuazijskih psov napada telo sovjetske Rusije na vseh straneh. Poljski vitezi škripajo s svojimi zobmi. Nemški general von der Goltz, ki je dobil svoja navodila od burže in izmečkov vseh dežel, se polašča baltičkih dežel s pomočjo monarhističnih tolp v namenu, da napade Moskvu od tam.

Na severozapadu napreduje pijana trojica Judenič-Balakovič in Rozdianko proti Petrogradu. Estonka mirova pogajanja jim služijo kot sredstvo, da zapeljujejo petrogradske rdeče čete.

Armade, ki branijo dohode k Petrogradu, se niso mogle vstajati prvemu navalu in vsled tega je prišla zopet nevarnost za Petrograd. Angleške in francoske radijske postaje dajejo izraza svojem veselju radi poloma, ki smo ga doživeli. Toda Petrograd ne bo padel.

FRANCIJA JE POSLALA KULIJE DOMOV.

Pariz, Francija, 19. oktobra. — Albert F. Lebrun, blokadni minister ter minister za zavzeto ozemlje je izjavil, da bo Francija začela pošiljati domov Kitajce, ki so bili začasa vojne uslužbeni v raznih industrijah. Vsak mesec jih bo poslala do 15.000. Isto namerava storiti tudi angleška vlada ter nadomestiti kitajske delavce z domačimi.

ANGLEŠKA VLADA JE NAPRAVILA LEPE DOBIČKE.

London, Anglija, 19. oktobra. — Vlada je prodala veliko vojnih potrebščin, katere je imela na razpolago, ko je bil sklenjen mir. Za vse to je spravila lepo svotico osemsto milijonov dolarjev. Prodanih je bilo na stotine in stotine motornih voz in trukov in sicer dražje kot so veljali pri nakupu. V Angliji je splošno pomanjkanje avtomobilov.

OWNERS TRYING TO CART AWAY PERISHABLE FRUIT BY EXPRESS IN WEST STREET

Vsied stavke pristaniških delavcev je ostala v New Yorku silna množina blaga, katerega ne morejo odposlati.

NEMŠKE INDUSTRIJE; RADIKALIZEM IZGINJA

Nemški delavci so se z veliko vnetostjo lotili dela. — Radikalizem je začel izginjati vsepovsod.

Berlin, Nemčija, 17. oktobra. — Nemški delavci se hitro vračajo na delo ter delajo bolj trdno kot v kateremkoli času izza izbruha revolucije. Stavkarska mrzlota, ki je stresla nemško delavstvo, se je polegla, in med delavskimi masami je opaziti veliko reakcijo proti radikalizmu, ki je povsod sili na površje.

Istotako je povsod videti povratek k sistemu dela od kosa. Vedno bolj optimistična poročila prihajajo iz vseh delov dežele ter kažejo, da hite delavci v vsa industrijska središča, kjer je dosti dela.

Najbolj zaposlene so seveda industrije, ki imajo na razpolago obilo surovin in naročil in prav posebno naročil iz inozemstva, čeprav je produkcija omejena vsled pomanjkanja prezoa.

Najbolj so zaposleni delavci v manjših industrijah v provinciah dočim je pospeševanje obratovanja v velikih industrijah v Berlinu in drugih industrijskih središčih manj ugodno.

Nemška steklarska industrija je nočindan zaposlena, kajti dobila je veliko naročila iz inozemstva ter bo presegla sedanja produkcija brez dvoma produkcijo pred izbruhom vojne.

Istotako so zaposlene poročalske in optične obrti. Zelo so tudi zaposlene tovarne, ki izdelujejo igrače. Povsod so zopet uvedli sistem plačevanja od kosa.

Vsa znamenja kažejo, da bo v vseh nemških industrijah v doglednem času zopet vstanovljen stari način plačevanja, katerega je izpodrinila revolucija, ki je plačevala premije za postavljanje s tem, da je določila prisilno enakomerno plačilno lestvico.

Pospeševanje industrijskega procesa bo kmalu gotova stvar, kajkor hitro bo prišlo v deželo dovolj surovin.

Industrija pa bo še dolgo časa trpela radi pomanjkanja prezoa ter slabega stanja železnice.

Nemški delavci niso pospešili produkcije iz patriotičnih nagibov ali da bi pomagali k rehabilitaciji in povratku starih razmer. Pospeševanje je naravna reakcija proti demoralizaciji, ki je bila posledica revolucije in to pospeševanje je končno pripisovati prirojeni pridonosti nemškega naroda ter izboljšanim življenjskim pogojem.

London, Anglija, 17. oktobra. — Nemčija bo v približno enem letu zamogla tekmovali z drugimi državami ter vsami zavezniškimi na polju umetnih barvil.

Tega naziranja je načelnik američke trgovske zbornice v Londonu, ki je obenem tudi načelnik

PRESDNIKU SE OBRČA NA BOLŠE

Pri njem so bili trije zdravnik. Imel je majhen železni napad. Zdravniški buletin.

Washington, D. C., 19. okt. — Dr. Grayson je izdal nocoj v Beli Hiši naslednji buletin: — Predsednik Wilson je imel danes majhen železni napad, jed, ki jo je zavžil, je slabo prebavil. V splošnem je njegovo zdravstveno stanje neizpremenjeno.

Washington, D. C., 19. okt. — Predsednik Wilson je imel danes jako dober dan. — Je bilo objavljeno v Beli Hiši. Pri njem so bili trije zdravnik, Ruffin in Stitt. Opoldne je bil izdan naslednji buletin: — Predsednikovo zdravstveno stanje se ni v splošnem nič izpremenilo. Ponoči je dobro spal.

Oteklina vratne žile je skoraj čisto izplahnila. Soglasno z dr. Graysonom je imel večeraj najbolj si dan izza onega časa, ko je bil prisiljen ostati v postelji.

Sem se bo vrnil dr. H. H. Young specializist za vratne bolezni.

VELIKI KNEZ NIKOLAJ NA PRINCIPO OTOKIH.

London, Anglija, 19. oktobra. — Veliki knez Nikolaj Nikolajevič, bivši vrhovni poveljnik ruske armade, živi na Principo otočju v Marmarskem morju. Tam se nalaja že izza meseca februarja.

Pri njem je njegova žena, velika knežinja Anastazija in njen oče, črnogorski kralj Nikita.

KONEC FRANOSKE DEMOBILIZACIJE.

Pariz, Francija, 18. oktobra. — Vlada je objavila, da je demobilizacija francoske armade končana. Odpuščenih je bilo nad 100 tisoč častnikov ter nad štiri milijone mož.

TUDI PERZIJCI SO SE ZAČELI PUNTATI.

London, Anglija, 19. oktobra. — Prebivalstvo perzijske provincije Azerbajjan se je uprlo. Prebivalstvo je večinoma turško ter je nezadovoljno s perzijsko vlado.

komisije, imenovane za preiskavo nemške barvine industrije. Komisija se je vrnila semtam, potem ko se je mudila več kot en mesec v Nemčiji. Poročala je, da potrebujejo nemški izdelavaljalec surovin tako za medicinske kemikalije kot za barvila.

SAVEZNIKI SO PROTI ENOTNOSTI NEMČIJE

Paje nameravajo poslati v Monako posebne zastopnike. — Nemci so odočno proti temu.

Berlin, Nemčija, 19. oktobra. — Nemški vladni krogi so zelo razburjeni, ker so izvedeli, da nameravata Francija in Anglija ustanoviti posebne diplomatske odlošaje za Bavarsko s tem, da bosta poslali svoje poslanike v Monakovo.

Nemci so prepričani, da so se zavezniški zarotili, da ne bodo odnehalih prej, dokler ne zlojni enotnosti nemške republike.

Profesor Haguenin, načelnik francoske politične misije v Berlinu, je bil pred kratkim v Monakovem ter se je zatek vrnil v Pariz. Ob svojem povratku je rekel, da bosta imeli Francija in Anglija v Monakovem svoje posebne zastopnike.

V Parizu se je vrnil F. E. Mason, ameriški vojaški ataše. To je bil zadnji ameriški uradnik, ki se je mudil v Nemčiji.

Ameriške zadeve v Nemčiji bo reševalo špansko poslanstvo, dokler ne bo poslala Amerika v Berlin posebnega poslanika.

POGODBA MED ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI IN LITVINSKO.

Pariz, Francija, 19. oktobra. — Litvinski častnikarski urad izjavlja, da je Litvinska podpisala pogodbo z Združenimi državami. — Pogodba se tiče v prvi vrsti baltičkih provinca.

Washington, D. C., 19. okt. — Generalni štab finske armade izjavlja, da so ruske protiboljševiške čete zavzele Petrograd in Kronštadt. Tozadevno poročilo je dobil danes tudi državni departma. Ameriški zastopnik, ki se nahaja v bližini Petrograda, te vesti še ni potrdil.

BREZ KRALJA NE MOREJO ŽIVETI.

Dunaj, Avstrija, 19. oktobra. — Rumuni so hoteli v Budimpešti aretirati ogrskega ministrskega predsednika Štefana Friedriha. Dolže ga, da je načeloval veliki zaroti, katere namen je bil postaviti prejšnjega avstrijskega cesarja Karola zopet na ogrski prestol.

Ogrske čete pod poveljstvom Ifortyja, bivšega poveljnika avstro-ogrsko mornarice so bile zadnji leden oddaljene le trideset kilometrov od ogrskega glavnega mesta. Mestu so se bližale po naročilih ogrskega ministrskega predsednika.

PREMOGARSKA STAVKA NE BO PREKLICANA

VODITELJI BODOČE PREMOGARSKA STAVKE NOČEJO PREKLICATI POZIVA. — ZAHTEVAJO ODOBRENJE VSEH SVOJIH ZAHTEV, A DELODAJALCI JIM NOČEJO UGODITI. — DELAVSKI TAJNIK WILSON SE VEDNO UPA NA UGODNO REŠITEV.

Washington, D. C., 18. okt. — Le malo je upanja, da bi bilo mogoče preprečiti pretečo stavko pol milijona premogarjev, zaposlenih v premogovnikih mehkega premoga, ki je bila napovedana na dan 1. novembra. Po številnih konferencah z delavskimi voditelji in po številnih telefonskih pogovorih z ostalimi voditelji, ki so ostali doma, je poslušajoč predsednik U. W. W. John L. Lewis objavil, da bodo premogarji zastrajkali, če se ne ugoditi vsem zahtevam vključno petdnevnega tedna.

Delodajalci pa vstrajajo pri svojem sklepu, da ne bodo ugodili nobenemu predlogu, ki bi doolal krajši delavni teden. Vsled tega tudi nočejo pričeti s pogajanj, dokler se ne peklisce povečajo na stavko. Izjavljajo, da skušajo premogarji spraviti deželo v velike zadrege s tem, da zahtevajo sprejem nemogočih zahtev. — Stavka ne bo preklicana — je rekel Lewis.

Delodajalci pa vstrajajo pri svojem sklepu, da ne bodo ugodili nobenemu predlogu, ki bi doolal krajši delavni teden. Vsled tega tudi nočejo pričeti s pogajanj, dokler se ne peklisce povečajo na stavko. Izjavljajo, da skušajo premogarji spraviti deželo v velike zadrege s tem, da zahtevajo sprejem nemogočih zahtev. — Stavka ne bo preklicana — je rekel Lewis.

— Mi se ne bomo pogajali, dokler bo pravomočen poziv na stavko — je izjavil Tomaž Brewster, načelnik komiteja delodajalcev.

Medtem pa sta dobili obe prizadeti stranki iz številnih krogov nujne prošnje, naj poravnata na miren način svoje spore ter prihranita deželi velikansko boro.

Lewis je rekel, da ne bo dne 1. novembra na razpolago niti toliko premoga, da bi mogla izhajati dežela žnjim trideset dni.

Delavski tajnik Wilson, na kojega povabilo se bosta sestala od bora premogarjev in delodajalcev v terek, je odklonil vsak komentar z oziroma na pogajanja ter upa še vedno, da bo zamogel doseči mir.

Oficijelni Washington pa je prišel od prepričanja, da je stavke neizogibna. Sestanek se bo vršil za zaprtimi vrati.

V nekem gotovilu, ki ga je izdal danes zvečer, je izjavil predsednik Lewis: — Trditve delodajalcev, da so premogarji krivi kršitve kontraktov, je popolnoma neosnovana ter je brez dejanske podlage. Washingtonski dogovor glede plačilne lestvice je določal, naj ostane pravomočen do konca vojne ali pa do 31. marca 1920. V vsakem oziru je vojna končana, in premogarji nimajo nobene pogodbe več. Kontrakrat je ugasnil dne 11. novembra preteklega leta, ko so prenehale sovražnosti. Tomaž Brewster, načelnik odbora delodajalcev pa je trdil v svojem ugotovilu, da je resnični namen sedanje stavke odprava sedaj obstoječega plačilnega kontrakta.

V ugotovilu, izdanem včeraj, v glavnem stanu v Indianapolisu nas dolži U. W. W., da se poslužujemo sedanjega položaja v namenu, da delamo velike dobičke. To ni resnično.

Premogarji skušajo zatreti svoj pravi cilj ter odvrtiti javno pozornost od nevarnega položaja, katerega so premogarji sami ustvarili s svojim nastopom. Resnična stvar, za katero gre, je odprava sedaj obstoječe plačilne lestvice in tozadevne pogodbe, in povečanje stavkarskega vodstva, naj se prične štrajk dne 1. novembra, se ne tiče le premogovnikov temveč tudi vseh ostalih industrij dežele. Premogarji skušajo s tem zmrzniti narod tako, da bo ugodil vsem njim zahtevam ter stavilo raditga nemogoče zahteve, ki vsebujejo 30 urni teden ter povšanje plače za 60 odstotkov. Izjavljajo, da bodo zastavkali, če se tem njih zahtevam takoj ne ugodijo.

SINFENERJI ŠTRAJKAJO.

Dublin, Irsko, 19. oktobra. — Lord major je bil informiran, da bodo vsi sinfeinerji v Mountjoy jeznišnici izpušeni v najkrajšem času na prosto. Izpustili jih bodo vsled tega, ker nočejo niesar jesti. Par jih je tako oslabeo, da so jih morali poslati v bolnišnico.

TEŽAVNO POTOVANJE.

Genova, Italija, 19. oktobra. — V tukajšnje pristanišče je dospel precej poškodovan italjanski parnik "America". Kapitan je izjavil, da se je moral parnik na visokem morju boriti s silnim viharjem. Valovje je bilo tako močno, da je odtrgalo s krova več rošilnih čolnov.

DENARNE POSILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in selanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je raseljeno po italjanski armadi.

Jamčimo ali garantimamo za vstavo posiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

50 lir	\$ 5.75
100 lir	\$ 10.90
500 lir	\$ 54.00
1000 lir	\$108.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft. TVRDKA FRANK SAKSER, 27 Cortlandt St., New York, N. Y.

Pazite na nove cene

Polijamo denar na Kranjsko, Štajersko, Hrvaško, v Slavonije, Bomo in Heroogovino popolnoma zanesljivo in selanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamčimo ali garantimamo za vsako pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti. Sedaj pošljemo v staro domovino, na primer:

100 kron	\$ 2.50	500 kron	\$ 11.15
200 kron	\$ 5.00	1.000 kron	\$ 22.30
300 kron	\$ 7.00	5.000 kron	\$111.50
400 kron	\$ 9.35	10.000 kron	\$223.00

Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi. — Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft. TVRDKA FRANK SAKSER, 27 Cortlandt St., New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

Owned and published by
SLOVENIJA PUBLISHING COMPANY, INC.
Incorporated in U.S.A.
FRANK SAKSEL, President. LEONID BENEDEK, Vice-President.

Place of business of the corporation and address of above offices:
25 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

GLAS NARODA is published every day except Sundays and Holidays. Subscription yearly \$4.00.

Advertisements on agreement. Double rates published on special order. Special rates for advertising in English.

GLAS NARODA is published every day except Sundays and Holidays. Subscription yearly \$4.00.

25 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y. Telephone: 272 Cortlandt.

ji lahko glasuje. Vsaka gospodinja, ki zna primerno postopati s služkinjo, jo lahko dobi. Naši dečki in deklice se poročajo zelo mladi, kajti ekonomske razmere omogočajo to. Vsak človek lahko dela 52 tednov v letu in vsa polja so mu odprta.

Mi smo največje demokracije na svetu, — celo večja kot vi... V Združenih državah sem bil že preje in tudi v Angliji in drugih delih sveta, vendar pa je moje pošteno prepričanje, da nima nikjer drugod na svetu povprečni človek toliko od življenja kot ravno v Avstraliji!

Dopisi

Johnstown, Pa.

Dragi rojaki, kateri boste čitali te vrstice, boste videli, da ameriškim listom ni vse za vrjeti, kar se v njih čita. Tudi ne izvažam naših slovenskih časopisov, ker ni bilo vse res in tudi ne bo, kar se čita v njih. (Opomba uredništva: Slovenski časopisi preobčejejo vesti, kakor jih tiskovni urad poročajo iz dotičnih krajev. Če ni vse tako kot se poroča, nismo krivi mi. Zato je dolžnost naših rojakov, da takoj poročajo o pravih stanih delavskega položaja in gibanja.) Ne verjamem nadalje rojake iz Pittsburgha, Pa., ki piše nekemu rojaku sem v Johnstown, da se tam dobro dela. To ni mogoče verjeti. Nočem reči, da morebiti niste složni, kakor smo ravno mi tukaj v Johnstownu.

Mi smo šli 22. sept. iz Cambria Steel Co. tovarena in prenosovih jam, da se tudi eno kolo ni obrnilo od tistega časa. Tukaj nas strajka približno 18.000 ljudi in tako vse počiva ter se ne ve, kako dolgo bo vzel, prej kot glave omečkano kapitalizmom. Oni vse krivice zračajo na nas delavce, oni niso nič krivi, mi smo vse, boljseviki, I. W. W. in Bog zna kaj, še.

Tudi imamo tukaj katoliškega poljskega duhovna, ki se zaganja v nas in priganja ljudi, naj grejo nazaj delat. Še celo katoliški škof iz Altoona, Pa., ki je imel birmovanje tukaj v Johnstownu, je rekel v cerkvi ljudem: Vi pojdite nazaj, pa delajte! Vi nimate nobene pravice, da ste šli na strajk! Vi ljudje niste še nikoli toliko služili, kakor ravno ta čas itd. Ni pa hotel reči: Vi niste nikoli plačali življenske potrebe kakor sedaj. To je njemu deveta briga. Duhovni imajo dosti opravka v svojih katoliških rečeh, pa se ne zaganjajo v revno delavstvo in se ga pomagat kapitalizmom dreti.

Dragi čitatelji Glasa Naroda, ne dajte se napeljati v pasti, katerih je nastavljenih dosti in jih nastavlja še vedno naprej samo da nas morejo kako vjeti. Tudi si zapomnite, da, ako mi izgubimo to prilžnost sedaj, potem več ne treba kompenjati konjev, niti maul, bomo mi namesto njih.

Želim, da so povsod tako, kakor smo mi tukaj v Johnstownu. Strajkar.

Morgantown, W. Va.

Ker ravno pošiljam naravnino sem se obenem namenil napisati par vrstice iz naše male jugoslovanske naselbine v teh westvirginjskih hribih.

Kakor čitam je po vseh Združenih državah stavka. Tudi mi premogariji se pripravljamo na drugi mesec na "stop". Strajk mora biti, da se nekoliko peniza za velike barone in da bodo malo priboljšali.

Pa kaj se še vse slisi? Da so vsega tega krivi inozemci! Tako je pri teh ameriških baronih. Seveda zato pravijo, da so vsega tega inozemci krivi, ker vedo, da Evropejec noče, da bi samo za en dan živel, ampak od tega, kar zaslužijo, si hoče tudi kaj na stran dati. So pa tukaj ljudje, če en dan ne dela, pa nima drugi dan kaj pod zob dlat. Rojaki, boljše složni med seboj!

Kakor se vidi iz dopisov iz New Yorka, tudi tam v slammirskih-tovarnah strajkajo in da imajo par slovenskih sčebarie. Dragi mi Slovenci, kakorhito boste slisali iz prenegorske naselbine, da smo zastavljali, bi jih mi tudi z veseljem sprejeli, da bi sem prišlo pomagat sčebat, ali pa s pečlarji pečlat. Le korajžo!

Delmarski premogar.

Cleveland, Ohio.

Za danes se hočem omejiti samo na delavske razmere. Kakor je splošno znano, je tudi tukaj stavka in jeklenih tovarnah. Pri tem so pa tudi prizadete druge tovarne, ker ne dobe jeklenih izdelkov iz omenjenih tovarn. Rojake sem ne svctuje sedaj hoditi sem za delom, ker se ne ve, kdaj bo konec

stavke. Delavci še vedno vztrajajo pri svojih pravičnih zahtevah. Kdo bo zmagal, kapital ali proletarijat?

Nekaj jih sicer že skeba, večimno črnei. Na veliko žilost pa moram poročati, da je med njimi tudi nekaj Slovencev, ki so šli svojim sodelavcem za judežev groše kruh krasti. Sramota za vas, da ste si dali vtisniti na čelo sramotno ime "scab", dasiravno bi lažje stakali kot mnogi, ki so v večji potrebi. Slovenska društva pa pozor! Ven a skebi, ki delajo sramoto sebi in vsem Slovencem! Poročevalec.

Pismo iz domovine

Rojak Anton Kostričnik je dobil sledeče pismo:

Vir, 21. sept. 1919.

Dragi brat—

Danes Ti torej odgovorjam na Tvoje pismo, katero sem z veseljem sprejel in Ti izrekam srčno hvalo zanj.

Kvaterni nedelja je danes. Namenjen sem bil vdeležiti se okoljskega izleta v Ljubljani, ker pa nisem nič kaj prave volje, sem izostal. Morda se ne veš, da je društvo Sokol sedaj državno društvo, tako kot so bili prej veterani. V Domžalah smo precej napredovali v članstvu, kakor tudi v telovadbi.

Javorškov Nace je v italijanskem ujetništvu, se prav slabo pohvali. Tudi jaz bi bil enkrat že skoro vjet, a vendar sem jo še odnesel in to samo zadnji dan moje službe v stari Avstriji. Bil sem namreč v mestu Videm (Udine), ravno eno leto dni, pri neki ogrski sanitetni koloni. Bil sem ves ta čas pri tej koloni častniški kuhar. Imel sem sicer prav prijetno življenje tam, ali Ogrov se nisen mogel na noben način privediti. Bil sem sam Slovenec med njimi. Jezika njihovega sem se kmalu toliko pričul, da sem jih razumel in za silo kaj povedal, ali njih večno zabavljanje me je vedno jezilo in peklo. Zato sem jim nazadnje zagodel eno prav pošteno. Ko smo bežali pred polentarijem iz italijanske zemlje, sem jim spotoma prodal ves živež, kar so ga imeli s seboj, le nekaj malenkostnega sem jim pustil, potem sem se sam ubral proti domu. Hodil sem sedem dni in prav srečno sem jo primahal na Vir. Hier sem zopet nastopil službo Narodne straže.

Prav slabo se mi je godilo leta 1915. in 1916. Leta 1915 sem bil na gori Krn. 2600 metrov visoki. Imeli smo v mesecu aprilu šest metrov snega. Bil sem nosilec ranjenecev skozi sedemdeset mesecev v tistih gorah. Lahko si misliš, kako je biti nosilec ranjenecev v takem kraju: nobenega pota, nobene vode, le sug in kamen, poleg tega pa še lačen kot volk. Dostikrat po tri ali štiri dni nisen, dobil nobene jedi in malo je manjkalo da nismo pričeli jesti trlice. Večkrat sem bil že popolnoma obupal nad življenjem. V vednih nevarnostih sem bil postal že popolnoma zmešan. Uši so me razjedale, da sem bil vedno ves krvav po životu: večkrat sem bil zasut od sneženih plazov, parkrat zasut od granat, a vselej zlezal spet kvšku brez posebnih poškodb. Med točo kroglj smo nosili ranjenec: marsikaj moj prijatelj je oblezal, a zam: kroglje ni bilo. Čeravno sem si jo dostikrat želel.

Dne 15. junija 1916 sem zbolel. Pričelo me je trgati po nogah. Vrjemi mi, da sem z veseljem sprejel to bolezen (revmatizem), akeravno sem imel hude bolečine, kajti vedel sem, da pridem s fronte. Poveljnik je bil polkovnik zdravnik z imenom Renner (Nemec). Ke se prijavim bolnega, mi je z neveljo dal dva dni prosto službe. Dva dni ležim, a bolečine vedno hušje. Tretji dan grem zopet k zdravniku na vizito, a kaj mi reče! Ozmerjal me je, suval semintja, a konečno me je dal v

**DOBRO IZVEŽBAN
ČRKOSTAVEC
DOBI DELO NA KAMNU**

tiakrni "Enakopravnost". Plača večja unjake. Za vsa nadalj-napojasnja se obrnite na
KARL KOTNIK
6418 St. Clair Ave. Cleveland, O.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900.
Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: **MIHAIL BOVANSKI**, box 551, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: **LOUIS BALANT**, box 104 Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: **JOSEPH PIHELNER**, 157, Minn.
Kasirnik: **GEO. L. BROZIC**, Ely, Minn.
Blaginik neplačanih smrtin: **LOUIS COSTELLO**, Salsed, Col.
VRHOVNI ZDRAVNIK:
DR. JOS. V. GRAHEK 648 E. Ohio St., N. S. Pittsburgh, Pa.
NADZORNIKI:
JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9441 Ave. M, So. Chicago, Ill.
IVAN VARGO, 1136 Natrona Alley Pittsburgh, Pa.
POROČNIKI:
GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD GLABODNIK, box 450, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, S. E. box 54, Export, Pa.
PRAVNI ODBORI:
JOSEPH PLAUTZ, Jr. 433-7th St. Calumet, Minn.
JOHN MOVERN, 824-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT FOGORET, C. 7 W. Madison St. Room 508 Chicago, Ill.
ZDRAŽEVALNI ODBOR:
FRANK SKRABEC, 446 Washington Street, Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407-5th Ave., Johnstown, Pa.

Avstralija kot obljubljena dežela

Komur ne ugajajo I. W. W., visoki življenski stroški, oteruški hišni gospodarji, prehibicija in vse druge nesrečne stvari, ki nam delajo v Ameriki sive lase, taj naj se odpelje s prvim parnikom v Avstralijo, kjer vsa ta zla ne obstajajo ali pa so bila rešena na zadovoljiv način.

Ker pa se ne moremo premestiti v Avstralijo, bi bilo dobro, če bi uvedli v deželo nekoliko avstralskega zdravca smisla ter nekaj avstralskih metod, kako lotiti se socijalnega zla, ki nas muči.

Do tega prepričanja je prišel poročevalec, ko je poslušal Mark Sheldona, mladega avstralskega finančnika, ki je bil poslan senjak, da zastopa trgovske interese Avstralije.

Prvo vprašanje, ki ga je postavil vprašalec, se je tikalo njegovega javnega ugotovila, da nima Avstralija nikakih I. W. W. in da se morajo delavske unije podvreči razsodiščem.

Imeli smo I. W. W. in leta 1917 tudi velike stavko železničarjev, — je odgovoril Sheldon. — Iznabili pa smo se članov I. W. W. ter storili velik korak naprej proti rešitvi stavarških problemov.

— Predvsem so se naši vojaki, ki so se vrnili, spravili nad I. W. W. V gotovem delu Sidneyja je bilo gnezdo nekaterih teh ljudi. Vojaki, ki so se vrnili s fronte, so šli v neki noči tja ter jih enostavno prepodili. Treba je bilo poklicati policijo ter zavarovati one, ki so še ostali. Nato smo aretirali par najhujših voditeljev ter jih vrgli v ječo radi dokazanih uničevalnih dejanj. Nato pa smo našli, da so pričeli skoro vsi ti ljudje iz drugih dežel, nekateri med njimi z vaše zapadne obali.

Sprejeli smo nato postavo, ki omogoča deportacijo vsakega člana I. W. W. kot nezadrživega državljana, če ni bil v deželi več kot pet let. To je pomagalo.

Tudi sedaj imamo nekaj posla s stavkami, čeprav imamo postavo, ki omogoča deportacijo ljudi, ki pozivljajo na stavko. Par takih aretacij je policija že izvršila. Zelo skrbno pa smo se pečali z delavskim položajem pred nedavnim časom.

Najprvo smo uveljavili dve osnovne stvari. Osemurni delavnik je postavno določen in uveden po celi Avstraliji. Določili smo tudi minimalno plačo, temelječo na povprečnih stroških tipične družine, obstoječe iz moča, žene in treh otrok. Vsled tega ne zasluži sedaj v Avstraliji noben človek manj kot \$15, če je oženjen in ne manj kot \$7.50, če je samec.

Postava določa, da morajo tako unije kot delodajalec predložiti razsodiščem. Najvišji tribunal za take slučaje je sličen vojnemu najvišjemu sodišču.

Vsakovrstni problemi pridejo pred taka razsodišča — delavski pogoji, prekurna plača, če smejo dobiti možje prost čas za kajenje in individualne pritožbe. Vsaka stranka vložiti lahko priziv na arbitrajsko sodišče, mesto da bi se poslužila stavke ali izprtja.

Posledica tega je, da ni dosti — stavk.

Glavna težkoča v sedanji delavski uravnavi je, da proti postati minimalna plača tudi maksimalna plača, vsled česar je kaznovan posebno zmožen delavec. Prepričani pa smo, da bomo v stanu premagati tudi to težkočo.

— Kaj pa glede življenskih stroškov? — je vprašal poročevalec — So veliko manjši kot pa v Ameriki. — je odgovoril. — V petih letih so poskočili le za trideset odstotkov. Celot v naših mestih ni nikakega pomanjkanja stanovanj. Mi imamo le malo apartment hiš in nikakih tenement hiš.

Avstralec morati iti v London ali v New York, da vidi, kaj je tenement hiša. Skoro vsi naši ljudje, vključno delavci žive v manjših hišicah z nekaj zemlje naokrog, katere je mogoče dobiti pol ure iz središča Sidneyja za petindvajset do trideset dolarjev na mesec in katere je lahko kupiti na lahke obroke.

Naše banke posedajo vsakemu zanesljivemu delavcu skoro polno vrednost hiše, katero namerava kupiti.

Pšenica stane le polovico tega, kar stane v Ameriki in še vedno imamo kruh po pet centov funt. Sladkor stane šest centov funt, mleko enajst centov kvart, najboljše surovo maslo 40 centov funt in jaja po 40 centov dueat.

Cena čevljev je poskočila in treba je plačati od sedem do osem dolarjev, če hoče imeti človek dobre čevlje. Zelo smo vzemirjeni ra di draginje čevljev!

Imamo le malo ubošva, — je nadaljeval Mr. Sheldon, — čeprav je najti tudi pri nas nepredvidne ljudi. Imamo starostne penzije, veste? Od celega prebivalstva petih milijonov možkih, žensk in otrok jih ima 2,600,000 bančne knjižice in povprečni znesek naložnega denarja znaša več kot sto dolarjev na osebo.

V naših mestih nimamo nikakega zločinkega elementa in nikdar ni opaziti kakega vala zločinov. Naša policija je izvrstna in kadar se izvrši kak rop, je ogorčenje prebivalstva splošno.

— Ne, mi nimamo nikake prohibicije. Vsaka ženska v Avstraliji

bolniko sobo s pripombo, da do kler ostane notri, mi ne smejo dati nobene jedi. Tako je ostalo sedem dni, le kosček kruha sem si izprsil od nekega vojaka. Osmi dan, čeravno bolan, sem se prosil ven iz bolniške sobe, kajti vedel sem, da drugače umrjem lakote. Opoldne sem šel ven, a zvečer so me že odnesli nazaj. Zdaj pa je bilo drugače: noge prej nič otkle so mi prišle otkati in naslednje jutro so bile tako otkle, da so bile popolnoma plave. Pride zdravnik in takoj zakričel name, ko pa ugleda noge, je pa umolknil ter me takoj poslal nazaj v bolnico. Prišel sem v Bolniško Bistvo 26. julija, od tam v bolnico na Bled, z Bleda v Št. Vid pri Ljubljani, kjer sem ostal do 3. aprila 1917, potem pa sem bil poslan v garnizijsko bolnico v Ljubljani. Tri tedne za tem sem bil zopet na fronti, a ne več tam kot prej, ampak pri Sveti Gori pri Gorici. Nato mi je šlo vedno bolje. Je že bilo tampatam kaj neprijetnih dogodkov, pa je že šlo.

Tudi brat Avguštín je dosti prestal v tem času, toda prišel je nepoškodovan iz vojne razen malo ozelbin in revmatizma. Bil je notri 42 mesecev in bil srečen skoziimskozi. Služil je tudi med samimi Madžari skozi dve leti. Lil je en čas v Postojni, nato na Krasu, zatem na Ogrskem in slednje ob srbski meji v Rumuniji. Bil je ves čas revež pri teh ljudeh, kjer že tako niso mogli videti Slovenca on pa se sam med njimi. Kolikokrat je bil tepen, zaprt, zvezan in obešen, tako da mu sred do njih ne bo nikoli izginil. Pod je delal prošnje v Kamnik, nato v Ljubljano, na Rdeči Krži in eno celo na prejšnjega poveljnika 3 zboru Borojeviča, naker je bil uslišan ter bil kmalu stran odvet v poslan k 17. pešpolku v Judenburg na Štajerskem. Tam je bil pol leta, nato pa v Tiroлах skozi celo zimo, koder so imeli tudi do osem metrov snega, tako da so bili večidel vedno pod snegom. Poslednih bojev tam ni bilo; največ so se borili z ušmi, katerih je imel vsak vojak ali oficir zadržostno množino. Bil je tudi v bolnici radi ozeljenja. Sicer Ti bo o svojih dogodkih sam kaj opisal pozneje, ker v kratkem se misli poročiti.

Iz Domžal Rojček, ki je bil z ameriško armado prišel v Evropo, se nahaja sedaj v Ljubljani. Prišel je kot prostak, a zdaj je že poročnik v jugoslovanski armadi; mislim, da se kmalu poroči z Javorščako Pavlo.

Zadosti bo za danes, pa Ti drugič še kaj o mojih dogodkih omenim, ako bi Te zanimalo. Sprejmita oma prisrčne pozdrave od nas vseh.

Tvoj brat
Janko.

**DOBRO IZVEŽBAN
ČRKOSTAVEC
DOBI DELO NA KAMNU**

tiakrni "Enakopravnost". Plača večja unjake. Za vsa nadalj-napojasnja se obrnite na
KARL KOTNIK
6418 St. Clair Ave. Cleveland, O.

Vlada se poslužuje pri oviranju tega gibanja najrazličnejših sredstev. Vlade se prav pogostoma menjavajo, vse to pa ne pomaga nič. Zapira se svedra prav pridno socijaliste, nastopa se tudi z orožjem. Opažati je, da je komunistično revolucionarno gibanje v tej deželi pridobilo mnogo na obsegu.

POZOR! POZOR!

Izšel je nov obširni cenik
DOMAČIH ZELISČNIH ZDRAVIL

(priporočenih po šupniku Knetpau.)
Polje vsakega zdravila je na kratko razloženo, za kaj in pri kateri bolezn se rabi
Ta cenik bo vodnik k vašemu zdravju (Izšte ponj) še danes. Pošljem ga brez plačilo.

MATH PEZDIE,
Box 772, City Hall Sta.
NEW YORK, N. Y.

HARMONIKE

bodite kakrnekoli vrste izdelujem in popravim po najnižjih cenah, a dele trpečno in zanesljivo. V popravu neselajivno vsako pošto, ker sem še nad 18 let tukaj in tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravu vsamegde kranjake kakor vse druge harmonike. Stare kupite ali sprejmem v menso.

JOHN WENZEL,
1017 E. 7th St., Cleveland, Ohio.

Dr. MOY je uspešno ozdravil nadehu, božjast, ataksijo, vodenico, srce, jetra, ledice in želodčne bolezine na čudežen način. Bolezine v trebuhu, v prsih, obeh, nogah, rokah ali križu; otekline, revmatizem, kožne bolezni, izpušcaje, ogrce. Moške ali ženske bolezni ali slabo kri se lah ko ozdravi brez operacije v najkrajšem času in po najnižji ceni. Uradne ure: sob delavskih od 9. dop do 6. pop. Ob nedeljah in praznikih od 9. dop do 1. pop.

Dr. JIN FUEY MOY
308 Grant Street
PITTSBURGH, PA.

Vlada se poslužuje pri oviranju tega gibanja najrazličnejših sredstev. Vlade se prav pogostoma menjavajo, vse to pa ne pomaga nič. Zapira se svedra prav pridno socijaliste, nastopa se tudi z orožjem. Opažati je, da je komunistično revolucionarno gibanje v tej deželi pridobilo mnogo na obsegu.

POZOR! POZOR!

Izšel je nov obširni cenik
DOMAČIH ZELISČNIH ZDRAVIL

(priporočenih po šupniku Knetpau.)
Polje vsakega zdravila je na kratko razloženo, za kaj in pri kateri bolezn se rabi
Ta cenik bo vodnik k vašemu zdravju (Izšte ponj) še danes. Pošljem ga brez plačilo.

MATH PEZDIE,
Box 772, City Hall Sta.
NEW YORK, N. Y.

HARMONIKE

bodite kakrnekoli vrste izdelujem in popravim po najnižjih cenah, a dele trpečno in zanesljivo. V popravu neselajivno vsako pošto, ker sem še nad 18 let tukaj in tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravu vsamegde kranjake kakor vse druge harmonike. Stare kupite ali sprejmem v menso.

JOHN WENZEL,
1017 E. 7th St., Cleveland, Ohio.

Dr. MOY je uspešno ozdravil nadehu, božjast, ataksijo, vodenico, srce, jetra, ledice in želodčne bolezine na čudežen način. Bolezine v trebuhu, v prsih, obeh, nogah, rokah ali križu; otekline, revmatizem, kožne bolezni, izpušcaje, ogrce. Moške ali ženske bolezni ali slabo kri se lah ko ozdravi brez operacije v najkrajšem času in po najnižji ceni. Uradne ure: sob delavskih od 9. dop do 6. pop. Ob nedeljah in praznikih od 9. dop do 1. pop.

Dr. JIN FUEY MOY
308 Grant Street
PITTSBURGH, PA.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

J. Y., Nu Mine, Pa. — Da, prav imate. Št. 6. in 7. Iz Clevelanda bodo zopet poslali eno pošiljatev. Za podrobnosti se obrnite na naslevo: Louis Pirc, 1619 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. Paketna pošta v Jugoslavijo še ni odprta — Pisma nam skoraj ne kaže priložiti, ker se v njem same privatne stvari.

DROBNO

Nemški škofje za Viljema.

Vsi nemški škofje so s svojega posvetovanja v Fuldi poslali pappež prošnjo, naj bi s svojim vpilvom dosegel, da bi bivši cesar Viljem ne bil izročen sodišču.

Bodočnost Nemške Avstrije.

Nemškoavstrijski finančni državnik dr. Schumpeter je v Badnu v javnem govoru izjavil, da bo Nemški Avstriji mogoče izvršiti v 3 ali 4 letih obnovo in da ji ne bo treba vsled mirovnih pogojev napovedati bankrot. Število brezposelnih se znižuje. Dunaj ima samo še 112.000 brezposelnih, Štajerska 11.000. Predarlška pa je 700. Drž. tajnik je končno izjavil, da upa v boljše bodočnost. — S takimi izjavami so vodilni nemški možje pitali svoje ljudi tudi med vojno.

KAKO JE NA ŠPANSKEM.

Španska je danes ena najbolj nazadnjaških držav v Evropi.

Razmere na Španskem so tako zmešane kot v Jugoslaviji. Španija, ki je bila svoje dni tako evetoča in napredna, je danes ena najsiromašnejših in najbolj nazadnjaških držav v Evropi.

Dvoje vprašanj pretresa danes Španijo: — avtonomistično in socijalno.

Buržoazija v Kataloniji, kjer je industrija in trgovina najbolj razvita, zahteva, da se odtrga od ostalih pokrajin in pri zadnjih volitvah je to gibanje dobilo tudi 30 poslancev. Španska kamarila je v velikih stiskah. Medem ko so meščanske stranke vsled tega hudo v laseh, se jači gibanje španskega proletarijata.

Kot povsod je tudi Španiji ta vojska zarezala globoke rane. — Španija je med vojno dobavljala ententi, vsled tega so silno bogateli kapitalisti. Druginja je velika in agrarno vprašanje pereče. Ta dejstva so združila delavce iz kmetije in revolucionarno gibanje je dnevno močnejše.

PREDO ZAMORETE POTOVATI V STARI KRAJ

imeti morate potni list ali pos od konzula. Ravno tako morate tudi imeti potrdila in izkaznice, da ste zadostili določbam dohodninskega zakona (Income Tax). Ako pridete brez tega v New York, imate samo nepotrebno sitnost. Vsledtega je najbolje, da si to že prej uredite, in v tem slučaju se obrnite na mene in jaz vam bodem zadevo povoljno uredil. Izdelujem tudi vsa v notarski posel spadajoča dela.

ANTON ŽBASNIK, Javni Notar,
soba 192 Bakewell Building, Pittsburgh, Pa. — Corner Diamond and Grand Sts. (Nasproti Court House.)

POEZIJE

IVANA ZORMANA

PRVA ZBIRKA SLOVENSKIH PESMI
V AMERIKI

Cena \$1.25

Pišite po to lepo knjigo na sledeči naslov:

IVAN ZORMAN
6820 Edna Avenue
Cleveland, O.

Naročila je priročiti znesek

Novice iz Jugoslavije

Novo ljubljansko posojilo.

Deželna vlada za Slovenijo je dovolila mestni občini ljubljanski najeti dva in pol milijona kron posojila, da se pokrije primanjkljaj v proračunu od 1. julija 1919 do 30. junija 1920.

Imenovanje v zdravstveni službi.

Prestolonaslednik Aleksander je imenoval zdravstvenega nadzornika dr. Demetra Bleivici-Trsteničkega sanitetnim referentom VI. činovnega razreda v zdravstvenem odseku za Slovenijo in Istru.

Znameniti fresko

Edvarda Welfa na fasadi cerkve sv. Florijana v Ljubljani razpada. Zlasti v zgornjih partijah je stanje slike zelo opasno, in če se do prihodnje zime fresko ne bo restavriral, utegne biti kmalu in morda že prihodnjega poletja nad vrata cerkve sv. Florijana le še umazana lisa. Fresko "Marija, pomočnica kristjanov" je prenovil pred leti slikar Grile, vendar pa ga je preslabo pripravil, ali pa uporabljal neprilicne barve, ker je slika po zelo kratkem času začela razpadati. Morda je tudi tujecster Wolf sam slikal na premalo masnen omlet, kar so novejši freskant radi skrivljali. Fresko bi se dal skoro gotovo še rešiti, če bi se lotil dela pravi umetnik, ki je vajen restauriranja ter ima pojuna tudi o kemičnih procesih. "Marija, pomočnica kristjanov" spada med najboljša Wolfova dela. Imenitni Wolfov fresko "Solčna ura" na fasadi cerkve sv. Jakoba je ob prenovitvi cerkve izgini, kar je velika škoda. Na vsak način pa je treba preprečiti, da ne izgine še drugo izvrstno Wolfovo delo, ki nadkrižuje njegova freska na fasadi ljubljanske stolnice, ki pa tudi ništa v brezhibnem stanju. Ker ni več "Centralne komisije za ohranitev zgodovinskih in umetniških spomenikov" naj se zavzemo drugi faktorji za ohranitev naših slovenskih umotvorov ter naj store tako in brez odlašanja vse potrebno, da ne izgine tako znamenita umetnina. — "Slovenec."

Kršitev vseučiliške avtonomije.

Z ozirom na vpokožitvev treh profesorjev na zagrebski bogoslovni fakulteti dr. Mihaeloviča, dr. Zagoda in dr. Pazmana pričujoče "Narodna Politika" iz meščanskih krogov dopis, ki zahteva od vlade pojasnila, iz kakšnih razlogov je samovoljno vpokojila navedene tri profesorje in s tem kršila avtonomijo vseučilišča.

Srednješkolski konvikt

za hercegovske dečke so otvorili v Zagrebu. Za letos so sprejeli štirinajst dečkov. Enak konvikt snujejo v Mostaru v Hercegovini.

Umrlj so v Ljubljani:

- Rado Barbič, sin hišnega posestnika 8 let.
- Marija Pogiba, mestna uboga, 81 let.
- Veronika Kvader, hči posestnice, 14 let.
- Alojzj Vesel, sin posestnice, 2 meseca.
- Ernst Jerovšek, sin železničarja, 2 in pol leta.
- Leopold Roth, ravnatelj pomožnih uradov finančnega ravnateljstva v pok., 68 let.
- Janez Tekava, prosjak, 53 let.
- Frane Franciškin, begunec, 36 let.
- Marija Novak, hči vdove, 5 let.
- Nadina Mazj, hčerka realnega ravnatelja 16 let.
- Leopold Bignani, električnik, 25 let.
- Marija Kovac, mestna uboga, 65 let.
- Roza Barič, hči policijskega agenta, 19 mesecev.
- Frane Potokar, nadučitelj, 46 let.
- Viktor Prijatelj, ključavničarski vajenec, 17 let.
- Andrej Zakotnik, mestni delavec, 71 let.
- Frane Igričnik, premogar, 18 let.
- Alojzj Furlan, žagar, 68 let.
- Marija Zuljan, žena vpokojenega gozdarja, 60 let.
- Jožef Feršek, šolski učenee, 12 let.
- Jožefa Vala, žena tesarja, 59 let.
- Marija Brencič, žena sprevednika južne železnice, 51 let.
- Janez Kržiš, prosjak, 68 let.

Novi knjige je izšla.

Zemljepisne in zgodovinske slike iz kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki sta jih sestavila priznana šolnika Schreiner in Finik, je neobhodno potrebna knjiga za vsakega učenca na srednji in višji stopnji ljudske šole, kakor tudi za odrasle. Naše do sodanje čitanke ne nudijo učencem skoro nobenih kulturnih in zemljepisnih slik iz našega kraljestva. Nova knjiga, ki bo letos vpeljana kot dodatek k čitankam za ljudske šole, je v tem oziru neprepeljive vrednosti. Plitviška jezera, Hrvaško Posavje, Dalmatinsko primorje, Čaršija v Sarajevu, Belgrad itd. niso suhoparni berbi sestavki, ampak kulturne slike, polne svežosti in življenja. Isto je s slikami iz zgodovine naše domovine. Berila: Pradomovina Srbov in njih prihod na jug, Tomislav, Sv. Sava, Bitka na Kosovu in pobju itd. nas povedejo z lahkoto v dosedaj tako malo poznano zgodovino našega kraljestva. Srbohrvaški berilni sestavki: Zašto je Hercegovina kamenita, Odakle si? Oranje Marka Kraljeviča, Marko Kraljevič i soko itd. bodo učence pripravili, kako sorodna so jugoslovenska narčenja. — Knjiga, ki jo je založila Jugoslovenska knjizarna v Ljubljani, ima za današnje razmere zelo nizko ceno 3 K.

Kmetijstvo na ljudski šoli in na učiteljsku.

G. Rohmann iz Novega mesta v "Slovenec" piše:
Splošno prevladuje nazor, da li morala ljudska šola več storiti za stanovsko vzgojo kmetijske mladine? Zgoditi bi se moralo to za časa poučevanja šole, oziroma v kmetijsko-nadaljevalnih tečajih, slihu kakor se to godi za rokodelske in trgovske vajence v obrtno- in trgovsko-nadaljevalnih tečajih.
Ponavljajna šola pa v tem pogledu ni dosti dosegla, ker je bila prevec "ponavljajna" in premalo stanovsko-vzgojevalna. Ta šola je bolehalo ves čas na tem, da ni imela za kmetijski pouk nič obveznega, nobenega pravega naerata in tudi nobenega nadzora. Kmetijski pouk se ni mogel uveljaviti, ker se ni smel nihče siliti k temu pouku, ker je bil ves pouk prepričan ne le prosti in dobri volji učitelja, ampak tudi ukajnosti učencev. Takimenuvanih kmetijsko-nadaljevalnih šol pa sploh ni bilo, tudi na večazrednicah ne.
Kako malo se je v ponavljajni šoli poučevalo kmetijstvo, vse vili iz sledočih podatkov. Krajiška dežela šteje danes okrog 450 ljudskih šol. Po statistiki iz leta 1917. se je poučevalo kmetijstvo vsega skupaj komaj na 69 šolah (15%), tako da je bilo 85% šol brez vsakega kmetijskega pouka. In ližu tako je izgledalo tudi do 1917. Okraj, ki štjejo po 40 do 50 šol (in pr. novomeški in kranjski), so gajili kmetijski pouk komaj v 4 šolah. Črnomeljški okraj je bil v tem pogledu najslabši, kajti tam je 29 šol in se je kmetijstvo poučevalo le na eni sami šoli. Pa še ta pouk je bil, kakor rečeno, brez vsakega pravega naerata, kar se jasno vidi na števila "izrednih" ur, ki so bile posvečene temu pouku. Tako n. pr., da navedem en vzgled, je bilo v nekem dolenjskem šolskem okraju na eni šoli 34 teoretičnih in 2 praktični uri, na drugi šoli istega okraja pa samo 6 teoretičnih in 56 praktičnih ur! In tako se je godilo v malicini izkmaniti tudi po drugih šolah in okrajih. Naerata za kmetijski pouk, ki so se predlagali od učiteljev, so se kratkoma odobrili in naj so bili še tako različni, ker se je polagalo na ta pouk sploh premalo važnosti.
Za ta pouk so se delile učiteljem slize nagrade, pa tudi to ni dosti pomagalo, ker so bile premajhne kajti za vsa dežela je bilo dotočenih komaj 3000 K, kar je bilo za številno učiteljstvo in številne šole vendarle dasti premalo.
Kmetijski pouk je danes, na ljudski šoli tako potreben in važen, da se mora zanj storiti, kar je mogoče. Kmetiska mladina ga za svoj poklic ravnotako potrebuje, kakor potrebujejo stanovsko-izobraževalni pouk obrtnijski in trgovski vajenci. Ako ni šlo s ponavljajno šolo in s prestovoljnim poukom, naj se vpeljejo pa obvezni kmetijsko-nadaljevalni tečaji. Ljudska šola je poklicana, da

Štedite Premog

Štedite premog za hujšo zimo. On je cenejše kurivo in se ga lahko uporablja v malih količinah. Če gori v prenosnem Perfection Heaterju da žarečo toploto za deset ur z eno samo galono SoCONY petroleja.

Perfection je čist, brez saaj, varen in brez smrada. V zadnji zimi je nadomestil pomanjkanje premoga v tisočih domovih.

Recite prodajalcu, naj vam pokaže Perfection.

STANDARD OIL CO. OF NEW YORK

PERFECTION Oil Heaters

vzgoja mladino za svoj poklic, ona mora vplivati da se bo kmetijski sin z boljšim umevanjem in večjim veseljem poprijel domačega dela. V pretežni večini je ljudska šola prva in zadnja šola za kmetijsko mladeniča. Da bo tedaj ustrezala ljudskim potrebam, naj podaja vsa tisto vzgojo in izobrazbo, ki jo potrebuje danes naš mali posestnik, da se bo čutil bolj sigurnega in srečnega v svojem poklicu. Na poznejši obisk strokovnih kmetijskih šol se ne moremo prevec zanašati, ker jih imamo premalo in ker tudi ne more vsak od hiše. Danes obiskuje kmetijske šole komaj ena desetina odstotka kmetijskih sinov. Na 1000 kmetijskih sinov pride komaj eden v šolo, tako da jih ostaja 999 brez strokovne izobrazbe. Obisk kmetijskih šol se mora povzglasiti. Vendar bo ostajala tako pretežna večina kmetijske mladine doma, da se je treba ljudskoškolski vzgoji na to ozirati. Ljudska šola bo morala našim mladim vcepiti vsaj tiste temeljne nauke kmetijstva, ki so danes neobhodno potrebne, da bo bolje umevala svoj lep in važen poklic in da se bo z večjim veseljem lotila kmetijskega dela.

peuk bolj uspešen. Da bo za kmetijske stroke več umevanja, naj se kmetijski pouk zadostno podpre in zveže s poukom iz prirodonanstva. Dosedaj pripravljena učna knjiga dr. Schneiderja in dr. Nalepa ne ustreza temu smotru, ker je po raznovrstosti učne tvarine prevec obsežna in ima premalo vsebine. Obdelana je prevec enoklopedično.

Kmetijski pouk na učiteljsku: se mora spraviti tudi v sklad s poukom na ljudski šoli. Bodoči učitelj se mora že na učiteljskem seznaniti s programom kmetijsko-nadaljevalnih šol in mora dobiti za ta pouk vsa potrebna navodila. Seveda bo moral biti ta pouk na ljudski šoli obvezen, da bo imel tudi učiteljski več zanimanja in resnobe za ta predmet.

Kar moram na tem mestu poudariti, je tudi to, da se mora mlademu učitelju na večazrednicah takoj nuditi prilika za kmetijsko-izobraževalni pouk, kakor hitro stopi v praktično življenje, da se ne bo godilo kakor zdaj, da pride šele takrat do tega, kadar dobi šolski vrt v roke in ko je še to malo kmetijstva pozabil, ki se ga je naučil na učiteljsku.
Kar velja za možko učiteljske glade kmetijskega pouka, to velja za žensko učiteljske glade gospodinjstva pouka. Da bodo učiteljice po deželi bolj srečne in zadovoljne s svojim poklicem in da bodo tudi bolj usposobljene za gospodinjstvo pouk, kakor so danes, je treba da dbejo na učiteljsku najpotrebnejša navodila.

Službe okrožnih zdravnikov

je razpisala komisija za začasno vodstvo in likvidacije deželne uprave na Grosuplju. V Kostonjevi, v Krškem v Litiji, na Raki v krškem okraju, v Trebnjem, v Višnji gori in v Žužemberku
Stavko cestnih železničarjev so imeli v Ljubljani, ki se je končala 21. septembra. Uslužbeni so dobili 25% povzrasnje

Zagreb manifestira za Reko.

V nedeljo 21. septembra okoli polodne se je po skupščini, ki je bila na vseučilišču, napolila vsa akademska mladina proti Zrinjvcu. V dolgel sprevidu so peli patrijotske pesmi in manifestirali za jugoslovensko Reko, Dalmacijo, Slovenijo, Istru ter zoper italijanski imperijalizem.

Lepo izpričevalo!

Zagrebski listi so te dni bili v nevarnosti da sploh ne izidejo. In zakaj? Ker je papir za zagrebske dnevnikle ležal več kot 2 meseca na progi od Maribora do Zagreb!

"Velik problem"

je rešil Reis-ul-ulema, ki je ob priliki spora med bosanskimi hodži (mohamedanskimi duhovniki) ter naprednejšimi muslimani izjavil, da po predpisih Islama ni prepovedano nositi klobuke, oziroma ni nikjer zapovedano, da se smejo nositi samo fesi "brez strehe". — Tudi velika zasluga v današnjem času, če se je rešilo tak velik problem!

Kratka zgodovina Jeruzalema

Maršal lord Allenby je bil pred kratkim časom deležen v Londonu sprejema in vsi so mu nazdravljali kot zadnjemu Križarju. Bilo je na Božični dan pred dvema leti, ko je stopil v Jeruzalem peš, potem ko je oprostil sveto mesto iz rok Turkov. Beseda križar obuja spomine na francoskega kralja Ludovika Svetega, na Riharda Lava, na Godfrida Bouillon in na druge resnične viteze.

Prva Križarska vojna je bila vzpizorjena leta 1095, ko je menih Peter Puševnik spravil celo kršćansko Evropo na noge za boj proti Turkom. Princi, duhovniki in kmetje, možki, ženske in otroci so se vdeležili te križarske vojne. Kroničarji nam pravijo, da je dospelo v Palestino milijon ljudi, med katerimi jih je nosilo 600 tisoč orožje in med temi zopet 200.000 vitezov na konjih. To pa je najbrž zelo pretirano. Jeruzalem je bil zavzet leta 1099 in Godfrid Bouillon proglašen kraljem. Temu kraljestvu pa je bil namenjen zelo kratek obstanek.

Drugo Križarsko vojno je oznanjal sv. Bernard leta 1147 in vodil jo je francoski kralj Sultan Saladin pa se je izkazal prevec močnim za križarje, ki so bili poraženi v bitki pri Tiberias leta 1187 in Jeruzalem je ostal v rokah Turkov.

Tretja Križarska vojna je bila ona Riharda Lava. Pričela se je leta 1189. Dvakrat je bil Rihard prisiljen umakniti se od Jeruzalema, a nastanil se je v Akru. Kroničarji nam pripovedujejo, da so en in njegovi vitezi porabili veliko časa za lov s sokoli. Pri tem pa so popili take množine vina, da so dobili vsi angleški vitezi rdeče nosove. Ko se je vračal Rihard domov, ga je ujel avstrijski vojvoda Leopold ter ga držal skozi trinajst mesecev kot jetnika.

Četrta Križarska vojna, katero so vzpizorili francoski baroni, je izgubila dosti časa ob dalmatinski obali ter se zapletla v beneško politiko v Carigradu od leta 1202 do 1204. Palestine ni nikdar videla.

Križarska vojna otrok je bila blazo podjetje, vzpizorjeno leta 1212. Tisoči in tisoči otrok so se napotili proti pristaniščem ob Sredozemskem morju, da rešijo Sveto deželo, a skoro vsi so poginili ob cestah.

Peto Križarsko vojno je vzpizoril leta 1228 nemški cesar Friderik II. Barbarosa, da izpolni s tem neko obljubo. Zavzel je mesto, skienil pogodbo s Turki ter se s svojimi lastnimi rokami kromal kraljem Jeruzalema. Petnajst let pozne je bil Jeruzalem zopet izgubljen in sieer radi državljanske vojne v evropskih kršćanskih deželah. Od tedaj naprej, skozi približno 600 let, so vladali Turki svetemu mestu, dokler ni stopil vanj maršal Allenby, peš in ne da bi bil pri tem oddan in strel.

Mohamedansko ime Jeruzalema je ilo Kuds-i-Serif, na čast Krista, proroka, katerega imenujejo mahamedanci Peiganber, to je predhodnik Mohameda.

Delavsko vrtno mesto g. Cardburyja

Angleška je prva dežela na svetu, v pogledu delavskih stanovanj, vrtnih mest in ljudskih hiš.

Eno najbolj interesantnih skupin delavskih stanovanj je vrtno mesteece Bournville. Leži blizu Birminghama, par korakov od starih zatohlih hiš, ki so še v tolikem številu v velikem industrijskem mestu; Bournville je v resnici mesto med cveticami. Hiše so sezidane po vzoru podeželnih vil, okrašenih z venci rož in se razprostirajo na širokem odprtem terenu, med vrtovi in športnimi prostori; hiše same na sebi so navadnega, pa vendar zelo elegantnega sloga, v notranjosti opremljene z vsemi modernimi pripravami. Vsaka ima še zraven poseben prostor, ki ne služi kot stanovanje, pač pa kot knjižnica ali pa sprejemnica, koje se lahko posluži vsak Bournvillski prebivalec.

To vrtno mesteece je delo industrijalea Cardburyja, fabrikanta čokolade, ki je dal mesteece sezidati na lastne stroške ter potem njegovo upravo poveril neki družbi pod pogojem, da le-ta upotrebi vse dohodke v povečanje vrtnega mesta.
Cardbury je industrijalec, ki ga je treba iskati širov sveta. Henri Seijler, sotrudnik "Humanite", ki je z drugimi tovariši obiskal Bournville, opisuje tvornico, kjer dela 8000 delavcev, kako je tu vse do najmanjše pičice tako urejeno, da imajo ljudje veselje do dela, nečuteč skoraj nobenega napora. Treba je videti vse športne priprave, ki so v zvezi z tvornico, kjer se delavci in delavke med delavnimi urami — fizično vzgojujejo; treba je biti navzoč pri zajtrku, kjer so delavke, v belih oblačih, z belimi hlabami polni na travi, pod rožnimi paviljoni, pozimi v prostorih, zelo bogato in umetno opremljenih jedilnicah, dočim se na orgljah proizvajajo izbrani muzikalični koncerti. Je to v resnici mesto novo ustvarjenega sveta!

razmere, ki mu zajamejo duševni in moralni razvoj. Stanovanje je v široki mtri vozelnj kamen napezka. Kako se naj izboljšajo razmere tisočim in tisočim delavcem, ki morajo živeti v odnošnjah, ki so škandal za človeštvo; v ulicah ali ozkih dvoreh, umazanih, smrdljivih, brezsolnenih in brez zračnih, od koder se ne vidi evrtja in drevja, kjer se ne nudi prilika razvedrilnih iger, ki so neobhodno potrebne za fizično in moralno zdravlje!

Pojasnite to v vašem kraju — je dodal Cardbury — in rešili boste prihodnost.
Ena stvar je gotova: da iznaša umrljivost v Bournvillu na vsakih tisoč prebivaleev 7,3, med tem ko dosega to število v Angliji 15,7, v Franciji pa celo 21 od tisoč prebivaleev.

ALI JE VASE ZDRAVJE VREDNO 2 CENTA?

Ako trpite na nervo znosti, žoldenih ledičnih bolečinah, 78 prdju, spolni slabost, glavobolu, ni mate teka, imate nečisto kri, ako ste v krjueni, se počutite onemogli zjutraj, ako imate bolečine v hrbtu, revmatizem, pošijite nam pismo z znamko za 2 centa in v svojim naslovom in mi vam bomo poslali z obratno pošto POPOLNMA PROSTO popolno tridnevno zdravljenje našega JUVITO zdravlja, ki je sestavljeno iz čistih zdravilnih želij. Adresaa: JUVITO LABORATORY, So Hills Branch 5, Pittsburgh, Pa.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

ALI STE BOLNI?

Ako imate kako bolezen, ne glede na to, kako dolgo in ne oziirajte se na to, kateri zdravnik vas ni mogel ozdraviti, pridite k meni. Vrnili vam bo vaše zdravlje.

Oddajanje ali pa pomanjkanje denarja naj vas ne zadejuje. Vse zdravila enako: bogate in revne. Jam zas v Pittsburghu najboljši špedijalist se moake in sem nastanjen iz mnogo let. Imam najbolje opremljen urad, tudi stroj za X-Zarke, v katerim morem videti skoz vas kakor skoz steklo. Imam svojo lastno lekarno v kateri so nahajajo vse vrste domačih in importiranih zdravil. Ne bodite boječ in pridite k meni kot k prijatelju. Govorim v vašem jeziku. En oblik van bo prepričan kaj morem za vas storiti.

Imam Erlichov slovitj čes za krvne bolezni in ozdravim bozani v nekaj dnevi. Ozdravim vse tišooe sluzajev celabozosti, kašne bolezni revmatizem, žoldočne in jetrne bolezni, arbenje mozole in vse kronične bolezni.

ZMERNE CENE.
Prof. Dr. H. G. BAER
311 Smithfield St. Pittsburgh, Pa.
naspoti pošto VAŽNO. — Odraži to in vrnite s seboj.

NAŠI ZASTOPNIKI.

- kateri so pooblaščenj pobirati naročnine za dnevnik "Glas Naroda".
- Vsak zastopnik imaa potrdilo za svoto, katero je prejel iz jih rojav kom priporočamo.
- Naročnina za "Glas Naroda" je: Za celo leto \$4.00; za pol leta \$2.50 za šetri leta \$1.25.
- San Francisco, Cal.: Jakob Lovšin Denver, Colo.: Louis Andošek in Frank Škrabec.
- Pueblo, Colo.: Peter Oullg. John Gern, Frank Janesh in A. Kochevar
- Salida, Colo. in okolica: Louis Costello.
- Somerset, Colo.: Math. Kernely.
- Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.
- Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.
- Chicago, Ill.: Joo. Bostič, Joo. Bilah Jos. Bevč.
- Joliet, Ill.: Frank Bambich, Frank Laurich in John Zaletel.
- Maconah, Ill.: Fr. Augustin.
- La Salle, Ill.: Matija Komp.
- Livingston, Ill.: Mich. Ctrar.
- North Chicago, Ill. in okolica: Ant. Kobal in Math. Ogrin.
- So. Chicago, Ill.: Frank Černe.
- Springfield, Ill.: Matija Barborič.
- Waukegan, Ill.: Frank Petkovič.
- Franklin, Kans. in okolica: Frank Laakovic.
- Frontenac, Kans.: Rok Firm.
- Ringo, Kans.: Mike Pencič.
- Kitzmillier, Md. in okolica: Fran Vodopivec.
- Chisholm, Minn.: Frank Govše, Jan Petrich.
- Calumet, Mich. in okolica: M. F. Kobe in Pavel Šalta.
- Detroit, Mich.: Paul Bartel.
- Anora, Minn.: L. Perucez.
- Eveleth, Minn.: Louis Govše.
- Gilbert, Minn. in okolica: L. Vessil Hibbing, Minn.: Ivan Poushe.
- Virginia, Minn.: Frank Hrovatich.
- Ely, Minn. in okolica: Frank Goušek.
- Jos. J. Pesel in Anton Poljanec.
- St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.
- Great Falls, Mont.: Math. Urlič Klein, Mont.: Gregor Zobec.
- Govanda, N. Y.: Karl Sterniša.
- Little Falls, N. Y.: Frank Masla.
- Barborton, O. in okolica: Frank Polje in Al. Poljanec.
- Collinwood, O.: Math. Slapnik.
- Cleveland, O.: Frank Sakser, Chaa Karlinger, Frank Meh in Jakob Resnik.
- Lorain, O. in okolica: Louis Balant J. Kurne in M. Ostanec.
- Niles, O.: Frank Kogovšek.
- Youngstown, O.: Anton Kikej.
- Oregon City, Ore.: M. Justin.
- Allentown, Pa.: M. Klarich.
- Albriidge, Pa.: Frank Jakše.
- Bessemer, Pa.: Louis Hribar.
- Broughton, Pa. in okolica: Anton Ivavec.
- Burdine, Pa. in okolica: John Demšar.
- Conemaugh, Pa.: Ivan Pajk, Vid Rovanešč.
- Claridge, Pa.: Anton Jerina in Ant. Kozoglov.
- Dunlo, Pa.: Joo Onshaben.
- Export, Pa.: Louis Supančič.
- Forest City, Pa.: Mat. Kamit Farrell, Pa.: Ant. Valentinčič.
- Greensburg, Pa. in okolica: Fran Novak.
- Hosetetter, Pa. in okolica: Fran Jordan.
- Imperial, Pa.: Val. Petermel.
- Johnstown, Pa.: Frank Gabrenja in John Polanc.
- Luzerne, Pa. in okolica: Anton Osoinlik.
- Manor, Pa. in okolica: Fr. Demšar.
- Moon Run, Pa.: Frank Maček in Fr. Podmilšek.
- Pittsburgh, Pa. in okolica: U. H. Jakobich, Z. Jakshe, Klarich Mat. in I. Magister.
- Ralphon, Pa. in okolica: Martin Koroschetz.
- Reading, Pa. in okolica: J. Pezdrič.
- South Bethlehem, Pa.: Jernej Kov prišek.
- Steelton, Pa.: Anton Hren.
- Turtle Creek, Pa. in okolica: Fran Šchrfer.
- West Newton, Pa.: Josip Jovan.
- White Valley, Pa. in okolica: Jurj Previc.
- Willock, Pa.: J. Petermel.
- Murray, Utah in okolica: J. Kastelj.
- Black Diamond, Waa.: G. J. Porenta.
- Cockett, W. Va.: Fr. Koclan.
- Davis, W. Va. in okolica: Joo Brošč.
- Thomas, W. Va. in okolica: E. Korenčan.
- Milwaukeee, Wis.: Andrew Fos, Josip Tratnik in Aug. Collander.
- Sheboygan, Wis.: John Stampfel in H. Svetina.
- W. Allis, Wis.: Frank Skoč.
- Rock Springs, Wya.: Louis Tchar in A. Justice.

